

Na osnovu člana 48. alineja 11. i člana 50. Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u BiH („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 59/07 i 59/09), člana 6. tačka j) i člana 12. Statuta Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 86/09), direktor Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta uz saglasnost Upravnog odbora Agencije sa 3. sjednice održane u Banjaluci, 19.04.2022. godine, donosi

**UPUTSTVO O IZMJENAMA I DOPUNAMA UPUTSTVA O FORMI I SADRŽAJU
DIPLOME I DODATKA DIPLOMI KOJU IZDAJU AKREDITIRANE
VISOKOŠKOLSKE USTANOVE**

Član 1.

U Uputstvu o formi i sadržaju diplome i dodatka diplomi koju izdaju akreditirane visokoškolske ustanove („Službeni glasnik BiH“, broj 86/09) u članu 6. stav (1) iza riječi „magistra“ dodaje se „kosa crta“ i riječ „mastera“.

Član 2.

Član 10. mijenja se i glasi:

„Član 10“.

- (1) Svrha dodatka diplomi je da obezbijedi dovoljno nezavisnih podataka kako bi se poboljšala međunarodna transparentnost i pošteno akademsko i profesionalno priznavanje kvalifikacija stečenih u Bosni i Hercegovini.
- (2) Dodatak diplomi je dizajniran tako da pruži informacije o nivou, vrsti, području, sadržaju i strukturi studijskog programa koje je uspješno završila osoba koja je navedena kao vlasnik diplome kojoj je dodatak diplomi priložen.
- (3) U cilju pružanja informacija iz stava (2) ovog člana, dodatak diplomi sadrži:

1. INFORMACIJE O IDENTIFIKACIJI VLASNIKA KVALIFIKACIJE

- 1.1. Prezime:
- 1.2. Ime:
- 1.3. Datum rođenja (dan, mjesec, godina):
- 1.4. Identifikacijski broj ili šifra vlasnika kvalifikacije za vrijeme studija:

2. INFORMACIJE O IDENTIFIKACIJI KVALIFIKACIJE

- 2.1. Naziv kvalifikacije i dodjeljena titula (na izvornom jeziku):
- 2.2. Glavno područje obrazovanja/polje studija/disciplina:
- 2.3. Naziv i status visokoškolske ustanove koja dodjeljuje kvalifikaciju (na izvornom jeziku):
- 2.4. Naziv i status visokoškolske ustanove (ako se razlikuje od 2.3. na izvornom jeziku):
- 2.5. Jezik/jezici na kojima se odvijala nastava:

3. INFORMACIJE O NIVOU I TRAJANJU KVALIFIKACIJE

- 3.1. Nivo kvalifikacije (prvi, drugi, treći ciklus):
- 3.2. Službeno trajanje studija u godinama i broj ECTS:
- 3.3. Uslovi za pristup:

4. INFORMACIJE O ZAVRŠENOM PROGRAMU I POSTIGNUTIM REZULTATIMA

- 4.1. Način studiranja:
- 4.2. Ishodi studijskog programa:
- 4.3. Detalji studijskog programa, dobijeni pojedinačni krediti i dobijeni rezultati (ocjene):
- 4.4. Sistem ocjenjivanja i tabela raspodjele ocjena:
- 4.5. Ukupna kvalifikacija (na izvornom jeziku):

5. INFORMACIJE O FUNKCIJI KVALIFIKACIJE

- 5.1. Pristup nastavku studiranja:
- 5.2. Pristup regulisanoj profesiji (po potrebi):

6. DODATNE INFORMACIJE

- 6.1. Dodatne informacije:
- 6.2. Drugi izvori informacija:

7. OVJERA DODATKA DIPLOMI

- 7.1. Datum:
- 7.2. Ime, prezime i potpis lica koje ovjerava dodatak diplomi:
- 7.3. Funkcija lica koje ovjerava dodatak diplomi:
- 7.4. Službeni pečat ili žig visokoškolske ustanove koja obezbjeđuje autentičnost dodatka diplomi:

8. INFORMACIJE O VISOKOM OBRAZOVANJU U BOSNI I HERCEGOVINI

- 8.1. Pristup visokom obrazovanju:
- 8.2. Stepeni i kvalifikacije:
- 8.3. Bodovni sistem i ocjenjivanja:

Član 3.

Član 11. mijenja se i glasi:

„Član 11“.

(1) Informacije o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini, sadržane u članu 10. tačka 8. ovog uputstva utvrđuje, redovno ažurira i objavljuje na svojoj web stranici Centar za informiranje i priznavanje dokumentata iz oblasti visokog obrazovanja.

(2) Informacije iz stava (1) ovog člana sa web stranice Centra za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja, preuzimaju visokoškolske ustanove prilikom izrade dodatka diplomi.“

Član 4.

Iza člana 11. dodaje se novi član 11a. koji glasi:

„Član 11a“.

Sastavni dio Uputstva o formi i sadržaju diplome i dodatka diplomu koju izdaju akreditirane visokoškolske ustanove su:

- a) Aneks I: Opšti obrazac dodatka diplomu,
- b) Aneks II: Objašnjenje za popunjavanje dodatka diplomu.“

Član 5.

(Stupanje na snagu)

Izmjene i dopune Uputstva o formi i sadržaju diplome i dodatka diplomu koje izdaju akreditirane visokoškolske ustanove stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine».

Broj: 04-02-2-238-1/23
23.maj 2023.godine
Banja Luka

Direktor
Prof.dr Enes Hašić, s.r.

**ANEKS I: Opšti obrazac dodatka diplomi
DODATAK DIPLOMI**

1. INFORMACIJE O IDENTIFIKACIJI VLASNIKA KVALIFIKACIJE

1.1. Prezime

1.2. Ime

1.1. Datum rođenja (dan, mjesec, godina)

1.2. Identifikacijski broj ili šifra vlasnika kvalifikacije za vrijeme studija

2. INFORMACIJE O IDENTIFIKACIJI KVALIFIKACIJE

2.1. Naziv kvalifikacije i dodjeljena titula (na izvornom jeziku):

2.2. Glavno područje obrazovanja/polje studija/disciplina

2.3. Naziv i status visokoškolske ustanove koja dodjeljuje kvalifikaciju (na izvornom jeziku)

2.4. Naziv i status visokoškolske ustanove (ako se razlikuje od 2.3. na izvornom jeziku)

2.5. Jezik/jezici na kojima se odvijala nastava

3. INFORMACIJE O NIVOU I TRAJANJU KVALIFIKACIJE

3.1. Nivo kvalifikacije (prvi, drugi, treći ciklus)

3.2. Službeno trajanje studija u godinama i ukupan broj ECTS

3.3. Uslovi za pristup

4. INFORMACIJE O ZAVRŠENOM PROGRAMU I POSTIGNUTIM REZULTATIMA

4.1. Način studiranja

4.2. Ishodi studijskog programa

4.3. Detalji studijskog programa, dobijeni pojedinačni krediti i dobijene rezultati (ocjene)

4.4. Sistem ocjenjivanja i tabela raspodjele ocjena

4.5. Ukupna klasifikacija kvalifikacija (na izvornom jeziku)

5. INFORMACIJE O FUNKCIJI KVALIFIKACIJE

5.1. Pristup nastavku studiranja

5.2. Pristup regulisanoj profesiji (po potrebi)

6. DODATNE INFORMACIJE

6.1. Dodatne informacije

6.2. Izvori dodatnih informacija

7. OVJERA DODATKA DIPLOMI

7.1. Datum

7.2. Ime, prezime i potpis lica koje ovjerava dodatak diplomi

7.3. Funkcija lica koje ovjerava dodatak diplomi

7.4. Službeni pečat ili žig visokoškolske ustanove koja obezbjeđuje autentičnost dodatka diplomi

8. INFORMACIJE O VISOKOM OBRAZOVANJU U BOSNI I HERCEGOVINI

- 8.1. Pristup visokom obrazovanju
- 8.2. Stepni kvalifikacije
- 8.3. Bodovni sistem i ocjenjivanje

ANEKS II: Objašnjenje za popunjavanje dodatka diplomi

ODJELJAK 1. INFORMACIJE O IDENTIFIKACIJI VLASNIKA KVALIFIKACIJE, unose se podaci koji jasno identifikuju vlasnika kvalifikacije: prezime; ime; datum rođenja; identifikacijski broj ili šifra vlasnika kvalifikacije za vrijeme studija, npr. broj iz matične knjige studenata (broj indeksa) i sl., zavisno od evidencija koje vodi visokoškolska ustanova.

ODJELJAK 2. INFORMACIJE O IDENTIFIKACIJI KLASIFIKACIJE, unose se podaci koji su neophodni za jasnu identifikaciju kvalifikacije i visokoškolske ustanove koja dodjeljuje kvalifikaciju.

Polje 2.1. unosi se naziv kvalifikacije i dodijeljena titula na izvornom jeziku;

Polje 2.2. glavno područje obrazovanja, polje glavnog područja studija i disciplina u okviru polja glavnog područja studija; npr: glavno područje obrazovanja „prirodne nauke“, polje „hemijske nauke“, disciplina „hemija“, „biologija“, i druge discipline u okviru polja „hemijske nauke“, uz nastojanje da se upisuju podaci za glavno područje obrazovanja, polja u okviru glavnog područja obrazovanja i discipline u okviru polja prema međunarodnim standardima klasifikacije obrazovanja.

Polje 2.3. upisuju se podaci o identifikovanju visokoškolske ustanove, odnosno puni naziv visokoškolske ustanove koja dodjeljuje kvalifikaciju na izvornom jeziku, podaci da li je visokoškolska ustanova akreditirana, da li je akreditacija izvršena uz primjenu evropskih standarda i smjernica i sličnih standarda na drugim kontinentima, da li je nadležno tijelo za akreditaciju upisano u EQAR, da li je članica ENQA. Ako postoji situacija da kvalifikaciju izdaju dvije ili više visokoškolskih ustanova, upisuje se naziv svake visokoškolske ustanove i ostali podaci za svaku visokoškolsku ustanovu.

Polje 2.4. upisuju se podaci o identifikaciji visokoškolske ustanove u situaciji kada se radi o visokoškolskoj ustanovi koja je odgovorna da provodi program. Ovo je često, ali ne uvijek, ista ustanova koja dodjeljuje kvalifikaciju, kao što je predviđeno u polju 2.3, ali poznati su slučajevi u kojima visokoškolska ustanova daje pravo drugoj visokoškolskoj ustanovi da provodi svoje programe i izdaje svoje kvalifikacije putem "franšize" ili neke vrste "potvrde", "pripadnosti" itd. U nekim slučajevima, kampus ogranka može biti smješten u drugoj zemlji. Ako je to slučaj, ovdje to treba navesti. Ako postoji razlika između visokoškolske ustanove koja dodjeljuje kvalifikaciju i visokoškolske ustanove koja provodi program koji vodi do kvalifikacije, to se i navodi u ovom polju.

Polje 2.5. upisuje se podaci na kojem jeziku ili jezicima se odvijala nastava.

ODJELJAK 3. INFORMACIJE O NIVOU I TRAJANJU KVALIFIKACIJE, unose se podaci koji daju jasne informacije o nivou kvalifikacije, vremensko trajanje studijskog programa za sticanje kvalifikacije i broj ECTS.

Polje 3.1. nivo kvalifikacije (prvi, drugi, treći ciklus) upisuje se nivo kvalifikacije i njeno mjesto u određenoj obrazovnoj strukturi, a prema osnovama okvira kvalifikacija u Bosni i Hercegovini (upućuje se na informacije u članu 10. tački 8). Takođe se treba pozvati na odgovarajući nivo u dva glavna sveobuhvatna kvalifikaciona okvira: QF-EHEA i / ili EQF, npr. „prvi ciklus visokog obrazovanja, nivo 6 prema Osnovama kvalifikacijskog okvira u BiH i EQF, prvi ciklus QF-

EHEA “ „drugi ciklus visokog obrazovanja, nivo 7 prema Osnovama kvalifikacijskog okvira u BiH i EQF, drugi ciklus QF-EHEA “ treći ciklus visokog obrazovanja, nivo 8 prema Osnovama kvalifikacijskog okvira u BiH i /EQF, treći ciklus QF-EHEA“

Polje 3.2 upisuju se podaci o ukupnom gradivu kojima se student opterećuje ili zvanično trajanje programa u godinama redovnog studija. Opterećenje studenta treba opisati u vidu kredita, uz navođenje koji se kreditni sistem koristi (Evropski transfer kredita i Sistem akumulacije ECTS, npr. 2 godine / 120 ECTS bodova).

Polje 3.3. upisuju se podaci o uslovima za pristup programu studija, npr. za pristup programu prvog stepena studija -završeno srednje obrazovanje, za pristup programu drugog stepena studija-završen prvi stepen studija, za pristup programu trećeg stepena studija - završen drugi stepen studija, i ako postoje i drugi uslovi za pristup određenom programu studija.

ODJELJAK 4. INFORMACIJE O ZAVRŠENOM PROGRAMU I POSTIGNUTIM REZULTATIMA, upisuju se podaci koji treba da pruže informacije šta je nosilac kvalifikacije naučio u toku trajanja studijskog programa i nivo postignutih rezultata.

Polje 4.1. upisuju se podaci o načinu studiranja (redovan, vanredan, e-učenje,učenje na daljinu), i ako postoje neki drugi dodatni podaci o načinu studiranja.

Polje 4.2. upisuju se podaci o ishodu studijskog programa, kako su definirani u nastavnom planu i programu studija, što je i temelj za priznavanje kvalifikacije, a odnose se na izjave o tome što vlasnik kvalifikacije zna, razumije i može da radi, odnosno koja znanja, vještine i sposobnosti je stekao završetkom studija. Ishodi učenja treba da budu izraženi u sadašnjem vremenu, na primer: "vlasnik kvalifikacije može analizirati trendove ponašanja potrošača i primijeniti ih na datom potrošačkom tržištu".

Polje 4.3. upisuju se pojedinačne jedinice za sticanje kvalifikacije, dobijeni krediti i dobijene ocjene. Ako je kvalifikacija zajednički stepen, navedite koji su dijelovi kvalifikacije ostvareni u kojoj partnerskoj instituciji. Slično tome, ukoliko je program studija uključivao obavezne/priznate aktivnosti učenja izvan univerziteta kao što su: period mobilnosti u inostranstvu, radno mjesto, volontiranje i drugo, što ukazuje koje su komponente kvalifikacije uspješno završene u kojoj partnerskoj instituciji/preduzeću i propisno priznate. Ako kvalifikacija uključuje disertaciju ili tezu, naznačite i njihov naslov.

Polje 4.4. upisuju se podaci o sistemu ocjenjivanja i dobijene ocjene koje se odnose na kvalifikacije, npr: ocjene se kreću od mogućih 100%, a minimum za prolaznu ocjenu kako je određeno od strane visokoškolske ustanove. Velike razlike u praksama ocjenjivanja postoji unutar i između različitih visokoškolskih ustanova i zemalja. U cilju pružanja potpunih informacija o upotrebi ocjena u određenom kontekstu, trebala bi biti uključena i tabela raspodjele ocjena koja se odnosi na kvalifikaciju. Ako se koristi više od jednog sistema ocjenjivanja, npr: u slučaju zajedničkog stepena, informacije se trebaju prikazati za sve sisteme koji se koriste za kvalifikaciju.

Polje 4.5. treba da se na izvornom jeziku navede ukupna kvalifikacija, prosječna ocjena, podaci o završnom radu (naziv, jezik, ime i prezime mentora, datum odbrane, ocjena s kojom je rad odbranjen).

ODJELJAK 5. INFORMACIJE O FUNKCIJI KVALIFIKACIJE, unose se podaci koji treba da pruže jasnu informaciju kako se kvalifikacija može koristiti u akademske ili profesionalne svrhe. U okviru ovog odjeljka određena su dva polja.

Polje 5.1. unose se informacije da li stečena kvalifikacija pruža pristup daljim akademskim ili stručnim studijama u zemlji u kojoj je stečena, npr: pristup doktorskim studijama u zemlji ili u visokoškolskoj ustanovi gdje je kvalifikacija stečena. Ako je to slučaj, potrebno je da se navedu ocjene ili standardi koji se moraju ispuniti kako bi se omogućio napredak.

Polje 5.2. koje se popunjava po potrebi, treba da se navedu detalji o pravima nosioca kvalifikacije, u skladu sa zakonodavstvom ili zahtjevima nadležnog organa, npr. kvalifikacija omogućava licu da vrši određenu profesiju ili da pristupi dodatnoj fazi profesionalne certifikacije, kao što je određeni stručni ispit u zavisnosti od vrste kvalifikacije; određena obuka, dodatno profesionalno usavršavanje, i sl.

ODJELJAK 6. DODATNE INFORMACIJE, treba da se unesu bilo koji druge informacije koje nisu mogle da se uključe u prethodne odjeljke, a relevantne su za svrhu procjene prirode, nivoa i korištenja kvalifikacije.

Polje 6.1. treba da se navedu pojedinačna dostignuća učenja stečena izvan programa i sve dodatne informacije koje nisu navedene u prethodnim odjeljcima a relevantne su za svrhu procjene prirode, nivoa i korištenja kvalifikacije, na primjer period mobilnosti u inostranstvu, priznavanje razdoblja studija na drugom studijskom programu, radno mjesto, dobrovoljni rad i druge informacije za koji student nije primio kredite ili priznanje, ali koje ipak doprinose ishodima učenja.

Polje 6.2. potrebno je navesti dalje korisne izvore informacija, gdje bi se moglo tražiti više detalja o kvalifikaciji, npr: odjeljenje u visokoškolskoj ustanovi koje izdaje potrebne informacije; nadležna ministarstva obrazovanja, Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz područja visokog obrazovanja BiH; Nacionalni informativni centri za akademsko priznavanje Evropske unije (NARIC); Vijeće Evrope / UNESCO Evropski nacionalni informativni centar za akademsko priznavanje i mobilnost (ENIC) i drugi relevantni izvori.

ODJELJAK 7. OVJERA DODATKA DIPLOMI, treba da se navedu podaci kojim se potvrđuje da je dodatak diplomi zvanično izdala visokoškolska ustanova koja dodjeljuje kvalifikaciju: datum ovjere dodatka diplomi što može da se razlikuje od datuma kada je kvalifikacija dodijeljena; potpis lica koje ovjerava dodatak diplomi, funkcija službenog lica koje ovjerava dodatak diplomi, službeni pečat ili žig visokoškolske ustanove koja obezbjeđuje autentičnost dodatka diplomi.

ODJELJAK 8. INFORMACIJE O VISOKOM OBRAZOVANJU U BOSNI I HERCEGOVINI, treba da se unesu informacije o pristupu visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini; stepenu studija i kvalifikacijama; bodovni sistem i ocjenjivanje, odnosno informacije koje kontinuirano ažurira i objavljuje na svojoj web stranici Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja Bosne i Hercegovine, a koje informacije preuzimaju visokoškolske ustanove prilikom izrade dodatka diplomi.